

УДК 354: 378.4:37.014.25

Мороз Світлана Анатоліївна

старший науковий співробітник навчально-науково-виробничого центру
Національного університету цивільного захисту України,
кандидат наук з державного управління

МЕХАНІЗМ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ ТА УНІВЕРСИТЕТУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

***Анотація.** У публікації розглядається можливість використання державою механізму інтернаціоналізації освітньої діяльності закладів вищої освіти для забезпечення її якості. Обґрунтовується потреба проведення моніторингу рівня інтернаціоналізації системи вищої освіти та її елементів для дальшого врахування отриманих результатів у межах процедури розподілу державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою. Пропонується змінити умови вступу іноземних громадян до вітчизняних закладів вищої освіти в напрямку підвищення кваліфікаційних вимог до абітурієнтів.*

***Ключові слова:** інтернаціоналізація вищої освіти; заклади вищої освіти; забезпечення якості вищої освіти; механізми державного управління освітянською галуззю; умови вступу іноземних громадян до закладів вищої освіти*

Moroz Svitlana. Mechanism of internationalization of education activities of institutes of higher education: cooperation of country and university to provide quality of higher education

***Annotation.** An opportunity usage of mechanism of internationalization of education activities of institutes of higher education is considered in the publication. There is proved a necessity of monitoring the level of internationalization of the system of higher education and its elements for the further considering of the obtained results within the procedure of distribution of the state order for specialists training with higher education. It is proposed to change the conditions of admission of foreign citizens to domestic institutes of higher education with an approach to improve the qualification requirements for applicants.*

***Key words:** internationalization of higher education; institutions of higher education; providing of quality of higher education; mechanisms of public administration of education sphere; conditions of admission of foreign citizens to institutes of higher education.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Метою реформування системи вищої освіти є забезпечення такого стану її розвитку, за якого її структурні елементи матимуть можливість, реалізуючи наявні, а також сформовані за час проведення реформи конкурентні переваги, успішно інтегруватися до Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) та Європейського дослідницького простору (ЄДП)

[1]. Відповідно до норм Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року, досягнення цієї мети уявляється можливим унаслідок вирішення таких основних завдань: реалізація права на доступ до вищої освіти; формування та забезпечення функціонування системи забезпечення якості вищої освіти; створення сприятливих умов для успішної інтеграції вищої освіти і науки; забезпечення автономії закладів вищої освіти (ЗВО); удосконалення змісту та практики використання механізмів фінансування вищої освіти; удосконалення структури системи вищої освіти; удосконалення управління вищою освітою; підвищення рівня інтернаціоналізації вищої освіти; забезпечення професійного розвитку викладачів; сприйняття вищої освіти через призму її потенціалів для забезпечення підвищення конкурентоздатності вітчизняної економіки. Кожен із цих напрямків, з огляду на складнощі реалізації та наявні ризики, потребує на окрему увагу дослідників. У межах цієї публікації ми зосередимо увагу на деяких з напрямків прояву проблематики залежності якості вищої освіти від рівня її інтернаціоналізації, а також компетенції держави щодо підвищення рівня інтернаціоналізації системи вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика реалізації потенціалів міжнародного співробітництва в системі вищої освіти не є принципово новим напрямком в організації наукових пошуків. Разом із тим слід звернути увагу на той факт, що переважна більшість наукових досліджень відповідного змістовного спрямування була виконана в межах педагогічної наукової думки. Серед учених, до кола наукової уваги яких входили питання інтернаціоналізації вищої освіти, слід назвати К. Балабанова, М. Смирнову, Ю. Константинову (визначали напрямки розвитку інтернаціоналізації професійної діяльності сучасного університету; розкрили зміст та особливості організації міжнародної діяльності на рівні університету); Л. Горбунову, В. Зінченка, І. Степаненко (провели порівняльний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду

інтернаціоналізації вищої освіти на основі культурно-гуманітарних стратегій); М. Дебич (розкрито феномен інтернаціоналізації вищої освіти через призму змісту системного підходу; визначено стан і тенденції розвитку інтернаціоналізації вищої освіти та її особливості); С. Калашнікову (визначила потенціали використання механізму інтернаціоналізації для забезпечення розвитку закладів вищої освіти); О. Красовську (розглянула причинно-наслідкові зв'язки між інтернаціоналізацією вищої освіти та глобалізацією світового освітнього простору; досліджувала основні форми інтернаціоналізації вищої освіти); А. Мельник (досліджено рівень інтернаціоналізації системи вищої освіти України, а також визначено проблеми, що її стримують); Н. Савицьку, Н. Ушакову, Т. Андросову (визначено теоретико-методологічне підґрунтя до формування сучасної парадигми знань щодо впливу глобалізації на систему вищої освіти) та інших вчених. У межах державно-управлінської проблематики ті чи інші аспекти феномену інтернаціоналізації вищої освіти, набули свого розвитку у працях А. Вербицької, Д. Дзвінчука, С. Домбровської, В. Журавського, В. Лугового, І. Лопушинського, С. Майбороди, І. Медведєва, О. Поступної, В. Садкового, І. Сікорської та інших дослідників. Окремі питання порушеної проблематики було нами розглянуто в межах попередніх напрямів наукових пошуків [2; 3]. Незважаючи на порівняно достатню увагу дослідників до розв'язання проблематики інтернаціоналізації вищої освіти, окремі її питання все ще залишаються відкритими для організації наукових пошуків.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.

Серед питань інтернаціоналізації вищої освіти, що потребують свого першочергового вирішення в межах державноуправлінської науки, слід звернути увагу на ті з них, зміст яких пов'язано з ідентифікацією проблем у системі управління міжнародною діяльністю ЗВО, а також визначено напрямки вдосконалення механізмів державного управління

інтернаціоналізацією освітянської галузі. Вирішення цих питань не можливо уявити без з'ясування особливостей організації та підтримання взаємодії між державою та закладами вищої освіти в контексті вирішення питань інтернаціоналізації освітянської діяльності та забезпечення її якості.

Формулювання цілей статті. Мета статті – з'ясувати потенціал міжнародного співробітництва для забезпечення якості вищої освіти та визначити напрямки взаємодії між державою та закладом вищої освіти у використанні механізму інтернаціоналізації освітньої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Процес інтернаціоналізації вищої освіти, з огляду на складність і багатогранність вияву його складного змісту, може бути розглянутий як у контексті векторів свого спрямування, так і з огляду на їх змістовну характеристику. Крім того, відповідний феномен має рівні своєї актуалізації (організаційний рівень (кафедра або (та) факультет; університет; місцеві органи державної влади та місцеві неурядові організації; державний рівень та неурядові організації національного рівня; глобальний рівень і міжнародні неурядові організації), на кожному з яких певні елементи системи інтернаціоналізації вищої освіти набувають своєї особливої значущості.

Очікуючи позитивний ефект від інтернаціоналізації вищої освіти за рахунок підвищення рівня мобільності студентів, слід взяти до уваги якісні характеристики осіб, які беруть участь у навчанні студентів. Порівнюючи кількість громадян України, які здобувають вищу освіту за кордоном (понад 70 тис. осіб [4]), із кількістю іноземних студентів, які навчаються в українських ЗВО (61 тис. іноземних студентів [5]), ми говоримо про існування умовного балансу. Питання полягає в порівнянні потенціалів тих осіб, які залишили Україну для здобуття вищої освіти за кордоном, і тих осіб, які обрали вітчизняні ЗВО для навчання.

За інформацією Українського державного центру міжнародної освіти МОН України, до так званого ТОП-10 країн за походженням іноземних студентів станом на 01.01.2016 входять: Азербайджан (10313 осіб), Туркменістан (9806 осіб), Індія (6138 осіб), Нігерія (3596 осіб), Марокко (3427 осіб), Грузія (2860 осіб), Йорданія (2519 осіб), Ірак (2458 осіб) та Узбекистан (1717 осіб) [6]. Безумовно, ми не можемо визначати рівень підготовки осіб залежно від країни їх походження. Водночас, наведені вище країни не є лідерами в галузі освіти, а відповідно й загальний рівень підготовки їх абітурієнтів традиційно не є високим. Вітчизняні ЗВО для здобуття вищої освіти обирають, як правило, представники тих країн, які за рівнем розвитку людського потенціалу (Програма розвитку ООН) не позиціонують серед країн-лідерів. З іншого боку, абітурієнти з України, які обирають зарубіжні ЗВО, мають відносно високий рівень своєї академічної підготовки, адже більшість з європейських ЗВО вимагають складання вступних іспитів, наявність сертифікату зі знання мови, а також високого середнього балу в додатку до атестата про повну загальну середню освіту.

Інколи європейські ЗВО висувають умову щодо наявності в абітурієнта двох рекомендаційних листів від учителів та мотиваційного листа кандидата. Цілком очевидно, що такі вимоги є більш суворими, ніж ті, які висуваються вітчизняними ЗВО до абітурієнтів-іноземців. Так, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», який за результатами складання консолідованого рейтингу ЗВО України упродовж кількох останніх років традиційно входить до п'ятірки кращих університетів України, вимагає від абітурієнтів-іноземців подання лише заяви та копії документа про освіту з додатком до нього [7]. З огляду на відсутність принципового значення, у контексті розгляду порушеного питання такі документи, як копія паспорта, медична довідка, ми залишаємо поза увагою, оскільки їх наявність жодним чином не може характеризувати рівень підготовки кандидата на вступ до ЗВО.

Слід звернути увагу на той факт, що такі вимоги до кандидатів на вступ – абітурієнтів-іноземців – є традиційними для більшості з вітчизняних ЗВО та майже не відрізняються за своїм змістом. Отже, можемо припустити, що майже будь-який іноземець, незалежно від рівня його академічної успішності, за умов наявності документа про середню освіту може стати студентом престижного українського ЗВО. Цей факт у поєднанні із загальним рівнем загальної середньої освіти у країні походження абітурієнта-іноземця створює підґрунтя для формулювання висновку про існування ризику залучення до вітчизняної системи вищої освіти тих абітурієнтів-іноземців, які мають недостатній рівень академічної успішності. Факт незадовільного рівня абітурієнтів із закордону було підтверджено нами під час спілкування з науково-педагогічними працівниками, які залучені до забезпечення навчального процесу із студентами-іноземцями.

Отже, виникає ситуація, за якої з України виїжджають на навчання за кордон найбільш підготовлені та перспективні для дальшого розвитку абітурієнти, у той час як прибувають для здобуття вищої освіти у вітчизняних ЗВО далеко не найкращі випускники середніх загальноосвітніх навчальних закладів. На нашу думку, говорити про інтернаціоналізацію вищої освіти в контексті розглянутого вище феномену не зовсім доцільно, адже якість надання освітніх послуг буде поступово знижуватися, а система вищої освіти – деградувати.

Беручи до уваги обґрунтовану думку міжнародних експертів щодо визначального (центрального) місця та ролі інтернаціоналізації вищої освіти у процесі забезпечення її якості [8, с. 21], слід звернути увагу на можливість використання профільними щодо системи вищої освіти органами публічного управління потенціалами механізму моніторингу якості вищої освіти. На переконання фахівців фундації Менеджмент активів вищої освіти (Institutional Management in Higher Education – далі

ІМНЕ), серед основних напрямків розбудови такого моніторингу мають бути зокрема й ті, що пов'язані з оцінюванням рівня інтернаціоналізації системи вищої освіти загалом та безпосередньо її складових елементів [8, с.46]. Запропонований фахівцями ІМНЕ Проект моніторингу якості процесу інтернаціоналізації освітньої діяльності (Internationalisation Quality Review Process – далі IQRP) передбачає оцінювання не лише потужності впливу процесів інтернаціоналізації вищої освіти на рівень забезпечення її якості, а й змісту стратегій розвитку системи вищої освіти в умовах інтернаціоналізації зовнішнього середовища.

На переконання запрошених для експертизи змісту IQRP фахівців, відповідний проект може бути розглянутий на рівні цілком виваженої моделі моніторингу діяльності ЗВО щодо досягнення цілей інтернаціоналізації вищої освіти. Серед таких цілей реалізації Проекту його автори визначили такі: привернення уваги наукової та управлінської спільноти до проблематики інтернаціоналізації вищої освіти й наявних у її межах стратегій; популяризація інструментарію моніторингу якості рівня інтернаціоналізації вищої освіти на університетському рівні; обґрунтування теоретико-методологічних засад та методичних порад щодо змісту та напрямків використання адміністрацією ЗВО процедур самоаналізу і колегіального експертного оцінювання рівня ефективності процесів інтернаціоналізації вищої освіти; опрацювання експертних порад і рекомендацій щодо напрямків удосконалення змісту та практики реалізації принципів інтернаціоналізації вищої освіти на університетському рівні; розглянути причинно-наслідкові зв'язки між рівнем інтернаціоналізації вищої освіти та рівнем її якості [8, с. 47].

У контексті потреби персоналізації суб'єктів та об'єктів процесів інтернаціоналізації вищої освіти слід звернути увагу на той факт, що автори IQRP акцентують увагу на місці й ролі ЗВО у відповідному процесі. Проведення ЗВО самоаналізу щодо визначення рівня інтернаціоналізації

вищої освіти має стати своєрідною підготовкою до аналізу в межах моніторингу на національному та міжнародних рівнях. Активізація дії механізму моніторингу інтернаціоналізації вищої освіти як на університетському, так і на національному рівнях потребує інституціонального оформлення порядку та правил його використання, адже на цей час національне інституціональне середовище не містить норм, які б регулювали відповідні питання. Водночас слід розуміти, що в основу національної системи оцінювання відповідного феномену має бути покладено міжнародні норми та практики аналізу інтернаціоналізації вищої освіти, що довели свою ефективність у використанні та забезпечили об'єктивність моніторингу. Разом з тим, на цей час не існує всебічно обґрунтованої та остаточно оформленої методики оцінювання рівня інтернаціоналізації вищої освіти як на міжнародному, так і на національному рівнях.

Як підґрунтя для розбудови відповідної системи аналізу можуть бути розглянуті «Директиви із забезпечення якості у сфері транснаціональної вищої освіти» [9]. Метою створення цього документа є мінімізація ризиків споживачів освітньої послуги в отриманні неякісної вищої освіти. Крім того, реалізація норм Директив має сприяти формуванню підґрунтя для розвитку якості вищої освіти на транснаціональному рівні. З огляду на предмет нашої наукової уваги, найбільш цікавою частиною змісту документа є розділ, пов'язаний із персоналізацією суб'єктів впливу на якість вищої освіти. На переконання експертів OECD, такими суб'єктами є експерти UNESCO; органи державної влади; заклади вищої освіти (організації, що є постачальниками освітніх послуг); студентські асоціації; органи, які забезпечують процедури акредитації освітніх програм та закладів освіти, а також якість надання ними освітніх послуг; органи академічного визнання; наукові та науково-педагогічні працівники та їх професійні об'єднання; організації приватного (неурядового) сектору;

міжнародні організації тощо [9, с. 3]. Безумовно, цей перелік не є повним та остаточним, адже у змісті самих Директив він зазнає певних змін, але його наявність уже сама по собі є вкрай важливим елементом у системі розбудови моделі державного управління якістю вищої освіти.

Майже для кожного із зазначених суб'єктів впливу на якість вищої освіти автори Директив формулюють цілком конкретні рекомендації та визначають напрямки дій щодо забезпечення якості надання освітніх послуг. Наприклад:

1) органи державної влади мусять створювати сприятливі інституціональні умови для розвитку системи вищої освіти та забезпечувати координацію діяльності її основних елементів у контексті визначеної мети; надавати консультативні послуги всім залученим до вирішення питання підвищення якості вищої освіти суб'єктам; забезпечувати систематичне та актуальне інформування всіх зацікавлених сторін щодо стану та тенденцій (особливостей) розвитку об'єктів моніторингу, зокрема й з питань отримання потрібних дозволів та інших документів; створювати (у разі потреби) інформаційно-консультативні центри щодо якості вищої освіти; розробляти двосторонні та багатосторонні угоди про взаємне визнання змісту, процедур, критеріїв, технологій тощо освіти та її результатів; докласти зусилля для поширення інформації про рівень якості вищої освіти як на національному, так і на міжнародному рівнях тощо;

2) ЗВО (організації, що є постачальниками освітніх послуг) мусять: порівняти й узгодити зміст, практику та якість реалізації навчальних програм за тими спеціальностями, які є ідентичними за своїм фаховим спрямуванням (експерти мають урахувувати культуру та традиції країни (регіону) й толерантність населення до іноземців), а також оприлюднити результати відповідного напрямку роботи; узгодити якість проведення науково-педагогічної та дослідної роботи з якістю професорсько-

викладацького складу відповідного університету; забезпечити дотримання стандартів UNESCO щодо професійної діяльності університетів, а також запропонувати науковим і науково-педагогічним працівникам такі умови праці, які б максимально сприяли розвитку їх трудових можливостей; запровадити в дію такі норми управління ЗВО, які б забезпечували колегіальність ухвалення управлінських рішень і гарантували б академічні свободи, а також заохочували науково-педагогічний склад до виконання своїх професійних обов'язків на високому рівні; забезпечити дотримання прав і свобод наукових та науково-педагогічних працівників; конкретизувати вимоги до кандидатів на заміщення вакантних посад та визначити час дії контракту; розробити та забезпечити ефективне функціонування системи контролю за якістю вищої освіти на університетському рівні таким чином, щоб використати наявні в університету потенціали на максимальному рівні; узгодити з компетентними органами (органи акредитації та забезпечення якості надання освітніх послуг) іншої країни, як правило тієї, яка є місцем дислокації ЗВО-партнера, ті програми, які реалізуються на транскордонному рівні (дистанційне навчання; програми подвійних дипломів; програми спільних дипломів тощо); вивчати досвід інших університетів в організації професійної діяльності та забезпечувати його використання в межах організаційної структури; сприяти встановленню та розвитку партнерських відносин з іншими ЗВО та організувати роботу щодо узгодження та визнання змісту та практик надання освітніх послуг; розглянути можливість дотримання міжнародних норм щодо якості вищої освіти; забезпечити вільний доступ до інформації про зміст і практику функціонування університетської системи якості вищої освіти, а також до опису змісту навчальних програм, обсягів знань, навичок і компетенцій майбутнього фахівця; забезпечення прозорості фінансової, навчальної та наукової діяльності ЗВО тощо;

3) студентські асоціації (самоврядні організації) мусять: брати активну участь у реалізації принципів і процедур якості вищої освіти як на рівні ЗВО, так і на державному (інституціональному) рівнях, а також підтримувати ініціативи (бути ініціаторами) університету щодо моніторингу якості вищої освіти та транскордонного співробітництва; брати активну участь у заходах щодо підвищення якості вищої освіти та інформувати громадськість щодо її рівня у відповідному ЗВО; співпрацювати з агенціями, зокрема й міжнародними, до кола професійної уваги яких входять питання моніторингу якості вищої освіти; бути активними в пошуку відповідей на питання якості вищої освіти та перспектив і потенціалів міжнародного співробітництва тощо;

4) органи, які забезпечують процедури акредитації освітніх програм та закладів освіти, мусять: переконатися, що використання інструментарію акредитації освітніх програм і закладів освіти компетентними органами забезпечує достатній рівень контролю за якістю вищої освіти як на рівні моніторингу внутрішніх програм навчання, так і транскордонних програм (досягнення цього результату можливе лише за умови використання спільних (узгоджених) критеріїв оцінювання та механізмів їх використання); забезпечити своєчасну зміну стандартів освіти відповідно до попиту ринку праці; сприяти формуванню та розвитку мережі регіональних підрозділів і представництв, організаційна структура яких має стати основою для поширення знань відповідного змістовного спрямування; забезпечити підвищення професійного рівня своїх співробітників; сприяти розвитку професійних зв'язків із відповідними до фахового напрямку діяльності міжнародними інституціями; аналізувати зміст і практику використання різних моделей акредитації та забезпечення якості вищої освіти, а також використовувати найбільш вдалий досвід у межах власної професійної діяльності; дотримуватись принципів, норм і правил так званого Кодексу належної практики в наданні транскордонної

освіти («Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education»); досягти порозуміння з усіма зацікавленими в підвищенні якості вищої освіти суб'єктами та організувати взаємодію відповідно до узгодженої мети; сприяти організації та популяризації моніторингу якості вищої освіти, зокрема й на міжнародному рівні; брати активну участь у роботі міжнародних інституцій та їх колегіальних органів тощо;

5) органи академічного визнання мусять: сприяти формуванню та забезпеченню функціонування регіональних мереж, організаційні структури яких здатні поширювати знання та практику щодо напрямків вирішення питань моніторингу якості вищої освіти, а також експертизи рівня розвитку професійних якостей наукових і науково-педагогічних працівників; установити та підтримувати взаємодію з усіма зацікавленими суб'єктами щодо змісту та практики оцінювання професійних якостей наукових та науково-педагогічних працівників; брати до уваги думку фахівців ринку праці та його безпосередніх учасників щодо професійного визнання (установлення еквіваленту) академічних статусів та кваліфікацій; використовувати міжнародну практику щодо змісту та процедур визнання професійних якостей та здобутків наукових і науково-педагогічних працівників; забезпечити необмежений доступ до інформації про критерії та методики оцінювання професійної кваліфікації професорсько-викладацького складу ЗВО, а також порядку визнання їх академічного статусу в межах міжнародного інституціонального середовища тощо;

б) професійні об'єднання мусять: сприяти відкритому поширенню інформації про умови та процедури професійного визнання академічних статусів тих осіб, які задіяні в навчальному процесі, а також інформації про основні вимоги роботодавців до рівня розвитку якісних характеристик трудового потенціалу відповідних категорій працівників; установлювати та підтримувати контакти з відповідними зарубіжними фундаціями, а також тими інституціями, що опікуються проблематикою підвищення якості

вищої освіти; брати участь у визначенні критеріїв та розробленні методики порівняння навчальних програм, а також змісту очікуваних знань, умінь і компетенцій майбутніх фахівців; сприяти підвищенню рівня доступності інформації, зокрема й за рахунок її кодування та систематизації за міжнародними стандартами, з метою узгодження кваліфікаційних вимог та взаємного визнання професій тощо.

Висновки з даного дослідження. Беручи до уваги вищенаведене, можемо сформулювати основні висновки.

По-перше, з метою використання потенціалів механізмів інтернаціоналізації вищої освіти для підвищення рівня її якості держава має запропонувати до обговорення та дальшої інституалізації такі правила вступу іноземних громадян до вітчизняних ЗВО, які б могли забезпечити вступ лише абітурієнтів з високим академічним потенціалом. До критеріїв добору, на нашу думку, можуть бути включені такі з них: рівень знання мови здобуття вищої освіти (установлення мінімальних вимог на кшталт тих, які існують в європейських університетах, – наприклад B2); середній бал атестата та (або) результати вступних іспитів; наявність рекомендаційних листів від представників адміністрації загальноосвітнього навчального закладу; рівень підготовки абітурієнтом-іноземцем мотиваційного листа тощо. Безумовно, наведена пропозиція може бути сприйнята адміністраціями ЗВО як порушення принципу автономії, але з огляду на результати проведеного нами в межах європейського простору вищої освіти дослідження, суспільство в особі здобувачів вищої освіти та роботодавців не лише готове до зростання ролі держави в забезпеченні ЗВО якості освітньої діяльності, а й вимагає розширення компетенції суб'єктів державного управління в системі контролю за якістю вищої освіти [10].

По-друге, з огляду на неабияку значущість інтернаціоналізації вищої освіти для забезпечення її якості, пропонуємо проводити на постійній

основі моніторинг рівня інтернаціоналізації вищої освіти на університетському та державному рівнях з урахуванням його результатів у системі розподілу державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою. Як підґрунтя для розроблення методики оцінювання рівня інтернаціоналізації освітньої діяльності ЗВО пропонуємо використати напрацювання фахівців ІМНЕ у межах розроблення Проекту моніторингу якості процесу інтернаціоналізації освітньої діяльності. Запровадження в дію такого моніторингу дозволить державі, з одного боку, заохотити ЗВО до використання потенціалів міжнародного співробітництва в межах своєї професійної діяльності, а з іншого – сприятиме прискоренню темпів інтеграції вітчизняної системи вищої освіти до європейського простору вищої освіти.

Перспективи подальших розвідок. Наведені вище висновки, з огляду на багатогранність прояву змісту обраного нами предмета наукової уваги, не є остаточно сформульованими, а отже можуть бути доповнені за результатами дальших наукових розвідок. Найбільш перспективними з напрямків таких досліджень, на нашу думку, є ті з них, фокус наукової уваги яких зосереджено на розв'язанні питань інституалізації напрямків інтернаціоналізації вищої освіти. Крім того, додаткової уваги дослідників потребують зокрема й питання уточнення компетенції суб'єктів державного управління щодо забезпечення якості вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року [електронний ресурс] / Електронні консультації з громадськістю: громадське обговорення – 2016 // Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/citizens/zv'yazki-z-gromadskisty/konsultacziyi-z-gromadskisty/gromadske-obgovorennya-2016.html>
2. Мороз С. А. Німецька модель підготовки науково-педагогічних кадрів: особливості розбудови та перспективи використання для розвитку трудового потенціалу вітчизняних ВНЗ / С. А. Мороз, В. М. Мороз // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія – 2016. – №2. – С. 87–96.

3. Мороз С. А. Французька модель підготовки науково-педагогічних кадрів: особливості розбудови та перспективи використання для розвитку трудового потенціалу вітчизняних ВНЗ / С. А. Мороз, В. М. Мороз, С.М. Домбровська // Вісник НУЦЗУ (Серія «Державне управління») – 2016. – Вип. 1 (4). – С. 213–222.
4. Українські спеціалісти їдуть з країни, щоби (не) повернутися [електронний ресурс] / Політика й суспільство // Інформаційний ресурс Deutsche Welle. – Режим доступу: <http://www.dw.com/uk/українські-спеціалісти-їдуть-з-країни-щоби-не-повернутися/a-37739524>
5. Стенограма круглого столу на тему: «Проблеми нормативно-правового забезпечення розвитку міжнародного співробітництва в сфері вищої освіти України» від 8 листопада 2013 року [електронний ресурс] / Рішення Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти від 15.01.2014 року // Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти. – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=58282&cat_id=58267&search_param=СТЕНОГРАМА+круглого+столу&searchForum=1&searchDocarch=1&searchPublishing=1
6. Динаміка змін кількості іноземних студентів в Україні (на 01.01.2016) [електронний ресурс] / Актуальні статистично-аналітичні показники надання освітніх послуг іноземцям // Український державний центр міжнародної освіти МОН України. – Режим доступу: <http://intered.com.ua/Актуальні-статистично-аналітичні-показники>
7. Requirements for admission [electronic resource] / For Future Students // National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute». – Access mode: <http://www.kpi.kharkov.ua/eng/for-future-students/online-application-for-study-at-ntu-khpi/>
8. Wit H. OECD. Quality and Internationalisation in Higher Education / Hans de Wit, Jane Knight. – Paris: OECD, 1999. – 268 p.
9. Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education / (Author of the text UNESCO). – Paris: OECD, 2005. – 24 p.
10. Мороз С.А. Напрями вдосконалення механізмів державного управління системою вищої освіти та її якістю: обґрунтування можливості використання латвійського досвіду / С.А. Мороз, В.М. Мороз // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія – 2018. – №4. – С. 45–61.

Statement of the problem. Among the issues of internationalization of higher education, which need its first priority solving in the framework of public-administrating science, we should pay attention to those sense of which is connected with the identification of problems in the system of administration of international activities of institute of higher education, and also determination of ways to improve the mechanisms of public administration of education sphere. Solving of this issues is impossible to imagine without determining of features of organization and supporting cooperation between state and institutes of higher education in the context of solving issues of internationalization of education activities and providing its quality.

Urgency. The problematics of internationalization of higher education, considering its sense direction, got the most development in the framework of pedagogic scientific point of view. Nevertheless, after institutionalization of public-administrating knowledge in a separate branch of science, relevant questions more and more often are positioned on the level of objects of science attention in its framework.

The purpose of the article is to determine the potentials of international cooperation for providing quality of higher education and determine the approaches of cooperation between state and institute of higher education in using of mechanism of internationalization of education activities.

Our task was to study proposed to change the conditions of admission of foreign citizens to domestic institutes of higher education with an approach to improve the qualification requirements for applicants.

Summary. Today we can speak about existence of parity between number of Ukrainians who chose universities abroad as a place to obtain higher education and foreigners who arrived to domestic institutes of higher education to obtain specialty. Moreover on the results of analyses of quality characteristics of applicants of these two groups it is determined that those people who leave Ukraine have much higher academic potential then those who come to Ukraine. So, on the one hand domestic system of higher education has to reach a sufficient level of internationalization, and on the other - its quality is rather low. Attraction of foreign students with low level of knowledge not only negatively effect functioning of system of higher education but also distorts principles of internationalization.

Domestic practice of monitoring of level of internationalization activity of universities does not have stable traditions of its realization, neither scientifically proven methods of evaluation. State, as one of the main subjects of control of quality of providing of education services by the institute of higher education, should provide a methodic of evaluation of level of usage of

international cooperation potentials in the education sphere. Moreover, the state should become an initiator of increasing of level of higher education internationalization

Conclusions and outcomes. With an aim to use potential of mechanisms of internationalization of higher education to increase level of its quality, the state should propose for discussing and further institutionalization such the rules of admission of foreign citizens to domestic institutes of higher education, which could provide admission only of students with high academic potential. To our point of view ,to criteria of choice, can be included such ones: level of knowledge of language of obtaining higher education (the establishment of minimum requirements, like those which exist in European universities, for example – B2); the average score of the certificate and (or) the results of entrance examinations; the presence of letters of recommendation from representatives of the administration of general education institution; the level of preparation of a motivation letter by foreigner etc.

We propose on a regular basis monitor the level of internationalization of higher education at the university and state levels, taking into account its results in the system of distribution of the state order for training specialists with higher education. As a basis for the development of methods for assessing the level of internationalization of educational activities of institution of higher education, we propose to use the experience of specialists in Institutional Management in Higher Education in the framework of development of Internationalisation Quality Review Process.